

Novice.

Deželni zbor Kranjski.

V dvanajsti seji dne 13. febr. poroča poslanec Lenarčič imenom odseka za letno poročilo o letnem poročilu deželnega odbora glede deželne kmetijske šole na Grmu. Po debati, katere so se udeležili posl. Hribar, baron Schwegel, dr. Vošnjak in poročevalec se je poročilo vzelo na znanje. — Poročilo upravnega odseka o napravi nove, 380 m dolge okrajne ceste pri Radovljici in dotični zakonski načrt se vsprejmeta. — Glede združitve vasi Gnadendorf in Hutterhäuser z mestom Kočevjem poroča imenom upravnega odseka posl. dr. Tavčar, ki predlaga, da se vsa stvar vrne deželnemu odboru, ki naj vso zadevo natanko preišče in razmotrava in o nji poroča. Predlog se vkljub ugovarjanju posl. dr. Schafferja sprejme. — Prošnja županstva v Boštanji, da naj se pri sestavi novega lovskega zakona ozira na kmetijski stan, se odstopi dež. odb. na uvaževanje. — Prošnja županste v Kropa, Kamnagorica in Ovsiša za ustanovitev zdravniškega mesta v Kropi se vkljub priporočilu posl. dr. viteza Bleiweisa odkloni in odstopi dež. odboru v kompetentno poslovanje. Prošnji županstva v Hotiču, okraja litijskega, glede naprave nabrežnih zgradb ob reki Savi se ugoti in sklene v to svrhu pri vladi storiti potrebne korake. — Poročilo upravnega odseka o letnem poročilu dež. odbora glede občil se vzame na znanje. Posl. Šuklje pri tej priliki graja deželni odbor, da za cesto čez Gorjance v Žumberk ničesar ne stori in to v kljub naročilu dež. zbora. Dež. glavar Detela obljubi, da se bo potrebno ukrenilo. Poslanec Kersnik stavi resolucijo, da naj se občinski poti iz Kapljevasi preko Zaloga in Klanca v Cerklje in iz Komende preko Mlake in Križa do deželne ceste Kamnik-Kranj uvrstita mej okrajne ceste in se tako že enkrat reši prošnja komendskih občanov. Poročevalec Lenarčič stavi resolucijo, da naj se premeni policijski red, veljaven za državne ceste. Resoluciji se vsprejmeta. — Poslanec Žitnik poroča imenom finančnega odseka o načrtu zakona glede preskrbljevanja voda za občino Ambrus in za kraja Viseje in Ratje v občini Žužemperk. Stroški so proračunjeni na 110.000 gld. Proti načrtu je posl. dr. Schaffer imenom svojih somišljenikov. Dež. preds. baron Hein priporoča načrt, istotako posl. dr. Papež, Povše, in dr. vitez Bleiweis, ki še priporoča, da naj se dotična voda dobro preišče. Načrt zakona se na to sprejme z glasovi narodnih poslancev proti glasovom nemške manjšine. Posl. Murnik poroča imenom finančnega odseka v prošnjah občin Škofja Loka, Žiri, Trata, Poljane, Kovor, Sv. Križ, Naklo, Tržič, Sv. Katarina, Sv. Ana in Kranj, za zgradbo železnice Kranj-Tržič-Ljubelj ter po daljšem utemeljevanji nasvetuje: 1.) Deželni zbor se op-tovano izreka za zgradbo glavne železnice II. vrste od postaje Kranj državnih železnic v Tržič, da se zveže s projektovano ljubeljsko železnico, in se zavezuje z ozirom na svoj v zadnjem zasedanju storjen sklep dati deželni prispevek 50.000 gld na ta način, da se bode prevzelo za to svoto glavninskih delnic ali pa le s tem pogojem, da se stroški za zgradbo in za prometna sredstva pokrijejo z deželnim prispevkom in s prispevki udeležencev, kakor tudi z državno garancijo obrestij za prioritete in prioritete delnice in da se deželi dovoli primeren vpliv pri obravnavah o pogojih za konvencijo in pri sklepanji o prometni pogodbi. 2.) Dežel. odboru se naroča, obrniti se zopet do visokega c. kr. trgovinskega ministerstva z nujno prošnjo, da bi zgradbo te železnice z vsemi svojimi sredstvi pospeševalo. Ta predlog, katerega je podpiral še posl. bar. Schwegel, sprejel se je brez ugovora. Kot prispevek za napravo načrta za belokranjsko lokalno železnico dovoli se 4000 gld.

V trinajsti seji dne 15. februarja poroča poslanec Murnik imenom finančnega odseka o prošnjah občin Škofja

Loka, Žiri, Poljane, Trata, Javorje in Senožeče za zgradbo železnice Škofja Loka-Divača. Poročevalec razpravlja podrobno vso predzgodovino zgradbe zaprosene železnične proge in nasvetuje, da je te prošnje predložiti trgovinskemu ministerstvu. Posl. dr. Tavčar v daljšem govoru razmotrava veliki pomen krajše železniške proge z Trstom in se odločno poteguje za zgradbo železnice preko Škofje Loke v Divačo in se protivi, morebitni zvezi z Trstom skozi Bohinj. Posl. baron Schwegel, Luckmann, dr. Schaffer so za to, da se gradi železnica skozi Bohinj. Posl. Klun toplo priporoča zgradbo preko Škofje Loke in Divače. Ko je govoril še poslanec dr. Tavčar in zavračal protigovornike in je še poročevalec razjasnil stvar, sklenilo se je z glasovi narodnih poslancev prošnje predložiti trgovinskemu ministerstvu in iste toplo priporočati. Posl. vit. Langer poroča imenom upravnega odseka o napravi nove deželne ceste od Gomile do Štamberga na zagrebški državni cesti v trebanjskem cestnem okraji in o uvrstitvi od Gomile do deželne ceste Radna-Mokronog-Velika Loka držečega 380 m dolgega kosa okrajne, v zakonu o uvrstitvi cest iz l. 1866. navedene ceste mej deželne ceste ter priporoča, da se predlagani zakonski načrt sprejme. Nasvet obvelja. Isti poslanec poroča o načrtu za preložitve deželne ceste iz Radne čez Mokronog do Velike Loke mej km 24.140 in km 25.760 in priporoča naj se dotični zakonski inačrt sprejme. Obvelja. V cestnem okraji krškem se nahajajoča občinska cesta, ki se pri belem Bregu od krško-kostanjeviške deželne ceste odcepi ter drži čez Drnovo, Zasap in Češence do Cerkljan in od tu naprej do ondotnega broda čez Krko, uvrsti se mej okrajne ceste. Posl. Hribar utemeljuje svoj in tovarišev samostalni predlog glaseč se: Deželnemu odboru se naroča, obrniti se do c. kr. trgovinskega ministerstva z obrazloženo zahtevo, da se pri c. kr. poštne in brzojavnem nadravnateljstvu v Trstu zagotovi slovenskemu jeziku ona veljava, katera mu gre z ozirom na ogromno večino prebivalstva vojvodine Kranjske; zlasti, da se napisi nad uradi c. kr. poštne in brzojavnega nadravnateljstva napravijo tudi v slovenskem jeziku. Predlog se po kratkem in temeljitem utemeljevanji predlagateljevem izroči upravnemu odseku. Isti poslanec utemeljuje svoj in tovarišev samostalni predlog, ki se glasi: Deželnemu odboru se naroča: 1.) da pri c. kr. dežel. šolskem svetu neutegoma in z vso energijo stori potrebne korake, da se bode s šolskim letom 1895/96 na c. kr. državnih gimnazijah v Ljubljani in v Novem mestu začelo v petem razredu poučevati verouk, latinščino, matematiko in naravoslovje v slovenskem jeziku; 2.) da za izdavanje šolskih knjig dovoljeni in doslej neporabljeni kredit porabi za pisateljske nagrade in založbo slovenskih učnih knjig za peti in šesti gimnazijski razred. Predlagatelj predlog temeljito razmotri, na kar se odkaže upravnemu odseku v poročanje. — Sprejme se dotični načrt zakona glede naprave mitnice na Savskem mostu pri Radečah. Prošnja tovarnarja Val. Krisperja v Radečah glede pavšaliranja mostarine pri novem mostu čez Savo se odstopi dež. odboru z naročilom, da o njej dobi primernih podatkov. Posl. Višnikar poroča imenom finančnega in upravnega odseka o samostalnem predlogu posl. Povšeta glede gorenjskih pašnikov. Sedanje določbe gozdnega zakona glede pašne so preostre, ozirati se je torej na dejanske razmere. — Sprejme se predlog, po katerem se deželnemu odboru naroča, da pri vladi dela na to, da se bo ta z naprej ozirala pri izvrševanju gozdnega zakona tudi na pašne pravice, ki naj bi se izvrševale, po primernem gospodarskem načrtu tako, da bi se pašne ne utesnjevale. Poslanec Lenarčič poroča o samostalnem predlogu Kersnikovem in tovarišev glede oddaje živinske soli po znižani ceni. Sprejme se nastopna resolucija: Dež. odboru se naroča, da pri obravnavi z vis. c. kr. vlado zastopa sledeče stališče: Ministerska naredba z dne 20. dec. 1893 št. 167 prenameriti je tako, da se bode kontingent živinske soli za posamezne občine določil na podlagi zadnje ljudske štetve, ne da bi trebalo vsakoletnega popisa po županstvu, kateremu

se da pooblastilo, da v okviru tega kontingenta naročuje živinsko sol. Ko je potem na primeren način dalo na znanje občanom, kolika množina pripade na vsako žival raznih kategorij, ter je pozvalo, naj se oni, kateri žele take soli, do določenega časa zglasè pri županstvu — sme županstvo posestnikom izročiti tudi v večji množini, — kakor zakon določa, namreč 2 kg. na glavo. Finančna straža naj pazi le na to, da se ne vrši kaka zloraba s to soljo v druge namene. Dežel. odboru pa se naroča, da pri obravnavi z vis. vlado dela na to, da se cena take soli zniža od 5 gld. na 2 gld., ker bi se potem trikrat toliko porabilo živinske soli. Deželni predsednik baron Hein je obljubil, da bi delal za olajšanje pri oddaji živinske soli po znižani ceni. Okrajno cesto mej Rako in Veliko vasjo v delni progi pri Selih sklène se preloži in sprejme dotični načrt zakona. Posl. dr. Tavčar poroča imenom upravnega odseka o popravi in delni preložitvi občinske ceste pri Bregovici poleg Nemške Loke v črnomaljskem in kočevskem okraji in o uvrstitvi te ceste mej okrajne ceste. Dotični načrt zakona sprejme se vkljub ugovarjanju posl. Dragoša, sklène se s 1. aprilom 1894 opustiti mitnico v Podklanci na Ribniško-Bloški deželni cesti v cestnem okraji ribniškem. Štirinajsta seja je bila v potek dne 16. februarja. Zasedanje se je zaključilo v soboto dne 17. februarja.

— **Osobna vest.** Deželnim knjigovodjo je imenoval deželni zbor kranjski v svoji tajni seji dne 17. t. m. gosp. Fr. Prelesnika, dosedanjega oficijala pri deželnem knjigovodstvu.

— **Krški škof.** Javlja se vest, da je škofom na otoku Krku imenovan župnik stolne cerkve v Trstu, monsignor preč. g. Andr. Šterk. Če se vest potrdi, smejo si Krčani čestitati, da dobijo za svojega vrhovnega dušnega pastirja toli vnetega rodoljuba in uzornega duhovnika.

— **Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.** Č. g. Ignacij Fertin, kurat v c. kr. ženski kaznilnici v Begunjah, gre za farnega upravitelja v Fužine (Weissenfels). Na njegovo mesto pride č. g. Simon Šmitek, kapelan v Mošnjah. Č. g. Josip Knific, kapelan in beneficijant v Gorjah, gre za duhovnega pomočnika na Ig.

— **»Narodni dom.«** V namen, da se oddado zidarska dela za zgradbo „Narodnega doma“ v Ljubljani, sklical je upravni odbor na minoli pondeljek izvanredni občni zbor tega društva. Predsednik je poročal o došlih ponudbah, na kar se je po kratki debati oddadò delo najcenejšemu ponudniku, namreč tvrdki Knez & Supančič, ki sta zidarska dela prevzela za 67.958 gld. in se obvezala, da bode za vso stavbo rabila le vrhniško opeko. Ostala dela pri zgradbi oddajal bo upravni odbor sam. Dela oddala se bodo potom razpisa in se bode pri enakih pogojih oziralo v prvi vrsti na narodne obrtnike. Tako je torej večletni trud narodne požrtovalnosti postal meso in v beli Ljubljani prične se z zgradbo toli potrebnega „Narodnega Doma“.

— **Deželnozborski mandat** je odložil prof. Fr. Šuklje. Pravi vzrok temu koraku gosp. profesorja ni znan.

— **Kap zadela** je 50letnega vrtnarja Cescuttija v nedeljo 18. t. m. popoldne, ko je sedel s svojimi tovariši v neki gostilni na Starem trgu in igral karte ter bil takoj mrtev.

— **Nesreča** Dne 12. t. m. ponesrečila je na blejskem jezeru 12letna M. Piber. Šla je po zamrznem jezeru iz šole domov. Na nekem kraju, se je pa nesrečni šolarici slab led pod nogami udril in utonila je pod ledom. Dobili so jo iz pod leda še le čez 4 ure.

— **Umrl** je v soboto dne 17. t. m. v deželni bolnici v Ljubljani g. Andr. Jekovec, učitelj v Kamnigoric, v 54. letu svoje starosti. N. v m. p.

— **Po dolenski železnici** se je meseca januarja vozilo 14.766 osob, blaga pa se je prepeljalo 12.291 ton. Dohodkov je bilo pri prevažanju osob in njih prtljage 5413 gld. pri prevažanju blaga pa 28.046 gld.

— **Javna skladišča v Trstu**, katere sta upravljali dosedaj mestna občina in trgovska zbornica tržaška, namerja vlada sama prevzeti v svojo upravo. Sedanja uprava napravila je že dosedaj 437.000 gld primankljaja. Pametno je pač, da stori vlada ta korak.

Omladina.

V sredo dopoldne se je razglasila razsodba proti članom „Omladine“ v Pragi. Pred sodnijskim poslopjem so vse ulice zaseli policijsti nad 100 po številu z nasajenimi bajoneti. Pred poslopjem je 40 policijstov uredilo širok kare. Razen uradnikov, časnikarjev in odvetnikov so dovolili vstop le 40 osebam, ki so imele vstopnice. Tudi po sodnijskem poslopji so bili razpostavljeni policisti. Celo v sodni dvorani sami je bilo postavljenih 8 policijstov.

Malo pred deveto uro prišli so zatoženci, kateri niso v zaporu. Kmalu potem pa pridejo sodniki in predsednik je prečital razsodbo.

Zaradi veleizdaje je bilo od 77 zatožencev zatoženih 14. Ti so pa bili zatoženi hkratu razžaljenja cesarja, rušenja javnega miru, razžaljenja cesarske rodbine in udeležitve pri tajnem društvu. Od teh jih je 8 bilo obsojenih zaradi veleizdaje in sicer: J. Ziegloser, 18letni mizar, v osemletno težko ječo, poostreno s temnim zaporom in trdnim ležiščem, dne 17. avgusta vsakega leta. 20letni tiskarski pomočnik v petletno, 20letni odvetniški pisar Čížek v 6letno, 22letni krojaški pomočnik Sticha v petletno, 18letni mesarski pomočnik Synáček v šestletno, 16letni zlatarski pomočnik Pospíšil v triletno, 17letni komptuarist Hradeš v dveletno, 17letni tiskarski pomočnik Kuner v triinpolletno težko ječo, s posti in posamnim zaporom.

Šest zatožencev, oproščenih veleizdaje, obsodili so pa zaradi družih hudodelstev, in sicer 19letnega časnikarja Holzbacha, 19letnega tiskarskega pomočnika Dudo in 20letnega knjigoveškega pomočnika Dulko v 13mesečno, 19letnega delavca F. Schulza v dve in polletno, 18letnega rokodelskega učenca Henrika Hellerja v štirinajstmesečno, 20letnega Veselega, kateri je nedavno bil obsojen v 13mesečno ječo, še se daljšo 7 mesečno ječo.

Od družih 18 zatožencev so bili razen štirih vsi obsojeni zaradi rušenja javnega reda ali tajnega združevanja. Največje kazni so se prisodile Karlu Sokolu sinu državnega poslanca, 2 1/2 leta, dr. Rašinu in Skabi po dve leti, Antonu Hajnu, kateri je nedavno bil obsojen v osemmesečno ječo, še osemnajst mesecev težke ječe.

Zatoženec Maier, kateri je v nekem zaupnem shodu predlagal, da bi podoba sv. Janeza s Karlovega mostu vrgli v Moldovo, obsodili so v dveletno, v dunajsko anarhističvo pravdo zamotanega Modračka v osemmesečno težko ječo. Hajn zgubi 200 gld. kavcije za „Neodvislost“. Drugi obsojenci zaradi rušenja javnega miru so bili obsojeni v 13 do 18mesečno ječo. Od 15 zaradi tajnega združevanja toženih so bili 4 oproščeni, drugi so pa obsojeni v zapor od jednega do 6 tednov.

Vsi vkupe so bili obsojeni v 96 let, 2 meseca in